

III.7060.993.2019.AI/LN

**Pan
Stanisław Szwed
Sekretarz Stanu
w Ministerstwie Rodziny, Pracy i
Polityki Społecznej**

Szanowny Panie Ministrze

w odpowiedzi na pismo z dnia 11 grudnia 2019 r., DUS.II.5000.3.2019.MD, w sprawie przedstawienia opinii do rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (nr w wykazie prac legislacyjnych Rady Ministrów - UB1), przestawiam następujące uwagi.

Celem projektowanej ustawy jest realizacja orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r. (P 20/16) stwierdzającego, że art. 25 ust. 1b ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1270 ze zm.), w brzmieniu obowiązującym do 30 września 2017 r., w zakresie, w jakim dotyczy urodzonych w 1953 r. kobiet, które przed 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy, jest niezgodny z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Zauważyć należy, organy rentowe, wykonując wyrok, odnoszą zakres jego zastosowania do kobiet urodzonych w 1953 r., którym przed dniem 1 stycznia 2013 r. przyznano prawo do wcześniejszej emerytury na podstawie art. 46 w związku z art. 29 ustawy emerytalnej (wcześniejsza emerytura dla kobiet po osiągnięciu wieku 55 lat, jeżeli ma co najmniej 30-letni okres składkowy i nieskładkowy albo jeżeli ma co najmniej 20-letni okres składkowy i nieskładkowy oraz została uznana za całkowicie niezdolną do pracy, warunki należało spełnić do końca 2008 r.).

Informacyjnie trzeba wskazać, że zapadają także korzystne dla ubezpieczonych, nieprawomocne jeszcze wyroki sądów I instancji, dopuszczające wznowienie postępowanie w związku z wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z dnia 6 marca 2019 r., P 20/16, na gruncie przepisów art. 114 ustawy emerytalnej, w opozycji do art. 145a k.p.a., pomimo

upływu 5 lat od daty wydania decyzji (por. np. wyroki: Sądu Okręgowego w Łomży z 18 października 2019 r., III U 428/19; Sądu Okręgowego w Legnicy z 7 października 2019 r., V U 317/19; Sądu Okręgowego w Gliwicach z 18 września 2019 r. IX U 809/19; Sądu Okręgowego w Łodzi z 14 października 2019 r., VIII U 1476/19; Sądu Okręgowego w Zielonej Górze z 31 października 2019 r., IV U 1046/19). W niektórych orzeczeniach decyzja organu rentowego obniżająca świadczenie emerytalne uznawana jest jako następstwo błędu organu rentowego, o którym mowa w art. 133 ust. 1 ust 2 ustawy emerytalnej, skutkujące wpłatą za okres 3 lat wstecz liczonych od daty zgłoszenia wniosku o ponowne rozpoznanie sprawy (por. nieprawomocne wyroki: Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 14 października 2019 r., VIII U 1476/19, Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 25 września 2019 r., VIII U 2272/19). Rozstrzygnięcia te są jednak kwestionowane przez organy rentowe w postępowaniu apelacyjnym.

W celu zagwarantowania jednolitych zasad zwrotu należnych świadczeń, konieczne jest ustawowe wprowadzenie odpowiednich regulacji w tym zakresie. Pragnę przypomnieć, że taka była też rekomendacja, zawarta w uzasadnieniu powołanego wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Trybunał, omawiając skutki wyroku wskazał, że „pojęcie „wznowienia postępowania”, o którym mowa w art. 190 ust. 4 Konstytucji ma szersze znaczenie niż pojęcie „wznowienia w sensie technicznym, przewidziane w odpowiednich procedurach regulowanych w ustawach i obejmuje wszelkie instrumenty proceduralne stojące do dyspozycji stron, organów i sądów, wykorzystanie których umożliwia przywrócenie stanu konstytucyjności orzeczeń”. W ocenie Trybunału przepisy dotyczące wznowienia postępowania nie uwzględniają specyficznej sytuacji związanej z obowiązkiem sanacji konstytucyjności w sprawach dotyczących emerytury kobiet, które przed dniem 1 stycznia 2013 r. nabyły prawa do emerytury na podstawie art. 46 ustawy emerytalnej. Pozostawiają tym samym znaczny margines dowolności organom i sądom w rozstrzygnięciu następstw wyroku w konkretnych wypadkach.”

W moim przekonaniu opiniowany projekt wymaga pogłębionych refleksji w kilku kwestiach:

- projekt obejmuje swoim zakresem osoby, które prawo do emerytury mają ustalone na podstawie wniosku złożonego przed dniem 6 czerwca 2012 r. Jest to data publikacji ustawy z dnia 11 maja 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw, która wprowadziła określony w art. 25 ust. 1b mechanizm pomniejszania podstawy obliczenia emerytury powszechnej. Ustawa ta weszła jednak w życie z dniem 1 stycznia 2013 r. Projektowana regulacja nie odpowiada nie tylko terminowi wejścia w życie ustawy wprowadzającej niekonstytucyjną zmianę, lecz w istocie pozostaje w kolizji z sentencją wyroku Trybunału Konstytucyjnego. Trybunał uznał bowiem, że niezgodny z art. 2 Konstytucji jest art. 25 ust.

1b ustawy w zakresie, w jakim dotyczy urodzonych w 1953 r. kobiet, które przed 1 stycznia 2013 r. nabyły prawo do emerytury na podstawie art. 46 tej ustawy. Datą graniczną dla ustalenia zakresu podmiotowego projektowanych przepisów powinien być zatem dzień 1 stycznia 2013 r.,

- pozytywnie należy ocenić projektowane rozwiązanie, pozwalające na objęcie zakresem regulacji ubezpieczonych, którzy prawo do wcześniejszej emerytury mają ustalone na innej podstawie niż objęty zakresem wyroku Trybunału Konstytucyjnego art. 46 ustawy emerytalnej. Z drugiej strony projekt ogranicza krąg ubezpieczonych do tych urodzonych jedynie w 1953 r., w odróżnieniu od senackiego projektu ustawy o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (druk senacki nr 12 S). Wydaje się, że słusznym będzie określenie zakresu podmiotowego ustawy bez ograniczenia wynikającego z odwołania się jedynie do rocznika 1953. Rozważania Trybunału Konstytucyjnego zawarte w uzasadnieniu odwołujące się do zasady zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa można odnieść również do ubezpieczonych z innych roczników, którzy zdecydowali się na wcześniejszą emeryturę ufając, że państwo nie zmieni reguł wypłaty powszechnego świadczenia emerytalnego. Tymczasem reguły te zostały zmodyfikowane, nie dając ich adresatom możliwości stosownej reakcji. Trzeba mieć jednak na uwadze i to, że określenie właściwego zakresu podmiotowego projektowanej ustawy jest utrudnione z uwagi na zróżnicowanie zarówno wieku emerytalnego, jak też warunków nabywania prawa do wcześniejszej emerytury.

- w projektowanym art. 194j przewidziano, że ponowne ustalenie emerytury powszechnej ubezpieczonemu urodzonemu w roku 1953, od podstawy ustalonej z zastosowaniem art. 194i, następuje z urzędu. Z kolei w art. 2 projektowanej ustawy mowa jest o wniosku o ponowne ustalenie podstawy obliczenia emerytury, o którym mowa w art. 194j ustawy.

Wyrażam głęboką nadzieję, że charakter zgłoszonych uwag nie spowoduje zahamowania procesu legislacyjnego zmierzającego do uchwalenia oczekiwanej społecznie ustawy wykonującej wyrok Trybunału Konstytucyjnego w sprawie P 20/16.

Z poważaniem